

Тема заняття:

Боротьба за владу в Україні (весна 1918 – осінь 1921 рр.)

Питання до розгляду:

1. Українська держава гетьмана Павла Скоропадського;
2. Директорія УНР. ЗУНР;
3. Встановлення радянської влади в Україні.

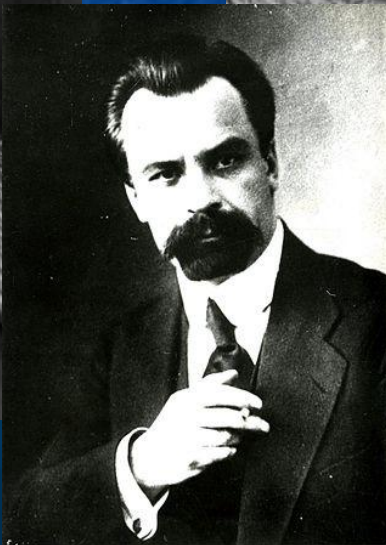
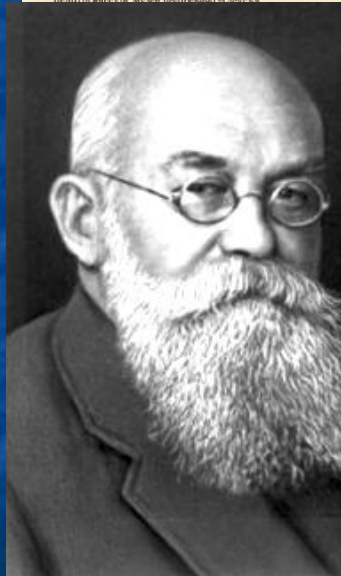
Початок революції. Доба Центральної Ради

Лютий 1917 р. – революція в Російській імперії, створення Тимчасового уряду; зречення Миколи II;

Березень 1917 р. – створення в Києві УЦР;

Квітень 1917 р. – проведення Всеукраїнського національного конгресу;

Травень 1917 р. – безрезультатні переговори В. Винниченка в Пг. щодо автономії;

Травень – червень 1917 р. – Всеукраїнські селянський та військові з'їзди.

ЛІТО 1917 р.

Червень 1917 р. – проголошення
I Універсалу ЦР

проголошення автономії;

підпорядкування адміністративних
установ ЦР

запровадження податку
до бюджету автономії

**конфлікт з Тимчасовим
урядом;
переговори з делегацією
від ТУ в Києві;
проголошення II
Універсалу**

II Універсал ЦР /липень 1917 р./

підготовка законів про автономний устрій

втілення автономії після затвердження цих законів
Загальноросійськими Установчими Зборами

поповнення складу ЦР представниками національних меншин;
перетворення ЦР з національного на територіальний орган

подання для затвердження ТУ складу Генерального Секретаріату

Делегування представників ЦР до Пг. для координації процесу українізації армії

Кордони автономної України згідно з інструкцією Тимчасового уряду від 4 серпня 1917 р.

ОСІНЬ 1917 р.

Жовтень /листопад/ 1917 р. — захоплення більшовиками влади в Пг., створення РНК (Раднаркому); початок поширення влади більшовиків на теренах Російської імперії

Листопад 1917 р. — спроба захоплення влади більшовицьким ревкомом в Києві

III Універсал ЦР: проголошення автономної Української Народної Республіки (УНР)

27 січня 1918р. – підписання
Брест-Литовського миру

16 січня 1918р. – бій
під Крутами

22 січня 1918р. –
проголошення
незалежності УНР
IV Універсалом ЦР

ПЕРША ВІЙНА РАДЯНСЬКОЇ РОСІЇ
з УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ
(грудень 1917 – травень 1918 рр.)

11-12 грудня 1917р. – в
Харкові проголошено
встановлення радянської
влади в Україні. Створено
радянський уряд.

Наступ австро-німецьких
військ

січень-березень 1918р. –
створення регіональних
радянських республік

- Українська Народна Республіка у листопаді 1917 р.
- Укронесі заклади на знак патронату проголошення УНР 20 листопада 1917 р.
- Воєнний з'їзд Рад селянських, робітничих і солдатських депутатів 17-19 грудня 1917 р. Провів сесію більшовицького уряду Центральної Ради від влади мирної цивільної влади.
- Перший Воєнний з'їзд робітничих, солдатських і селянських депутатів (24-25 грудня 1917 р.). Проголошення Української радянської республіки.
- Збройні повстання, створення більшовицьких у великих містах України.
- Тимчасові радянські республіки, утворені більшовицькими і підпорядкованими Радикальній РСФФР.
- Райони міністрації військ радянської Росії на частині Південно-Західного фронту російської армії, захоплені більшовицькими у грудні 1917 – січні 1918 рр.
- Напрямок загального наступу радянських військ, розпочато 21 грудня 1917 р.
- Дати звільнення міст радянськими військами.
- Місце найбільших боїв.
- Проголошення незалежності УНР 22 січня 1918 р.
- Облога Києва українськими частинами 26 січня – 3 лютого 1918 р.
- Місце розташування Маврої Ради та уряду УНР після створення першої радянської влади.
- Межа просування військ австро-угорських військ наприкінці 1917 р.
- Діючі Бессарабії Румунія у січні 1918 р.
- Підписання Брестської мирної угоди 12 лютого 1918 р. з 11 записаними додатками. УНР у прокламції про долучення до народів Німеччини і Австро-Угорщини.
- Територія, передана УНР за угодою Брестської угоди.
- Територія, утворена УНР на частині території австро-угорської імперії.
- Межа поділу території України на райони німецького та австро-угорського впливу.
- Загальний наступ німецької і австро-угорської армії, розпочато 18 лютого 1918 р.
- Дії українських військ у грудні 1917 – травні 1918 рр.
- Дати звільнення міст від більшовиків.
- Межа просування німецьких і австро-угорських військ у травні 1918 р.
- Межа поділу території України на райони німецького та австро-угорського впливу.
- Підписання Чортківської угоди між українськими провінціями 29 квітня 1918 р.
- Примітка. Дати подано за новими стилями.

**ПОЧАТОК ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.
УТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ
(березень 1917 – березень 1918 рр.)**

- Створення Української Центральної Ради (17 березня 1917 р.)
- Масові українські національні маніфестації
- Перший Універсал Центральної Ради (23 червня 1917 р.); проголошення національно-територіальної автономії України
- Межі розселення українців
- Територія автономної України еволюційно до „Тимчасової інструкції Генеральному Секретариату Тимчасового уряду на Україні“ (17 серпня 1917 р.)

- Території, на які було поширено владу Генерального Секретариату після падіння Тимчасового уряду за рішенням державних зборів Української Центральної Ради (13 листопада 1917 р.)
- Території і столиця Української Народної Республіки, проголошеної 20 листопада 1917 р.
- Державно-територіальні утворення, які виникли після розпаду Російської імперії
- Межа просування німецьких і австро-угорських військ восени 1917 р.

- Території, передані Українській Народній Республіці за умовами Брестської угоди між УНР та Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною (9 лютого 1918 р.)
- Кордони УНР за Брестською угодою
- Межа територій, причетність яких до України залишалася спірною
- Назви, центри і межі нових адміністративно-територіальних одиниць за законом про адміністративно-територіальний устрій УНР (2-4 березня 1918 р.)

Примітка. Дані подано за новим стилем

1918 рік ...

29 квітня 1918 р. – Всеукраїнський хліборобський конгрес, проголошення Павла Скоропадського гетьманом;

29 квітня – видання “Грамоти до всього українського народу” та закону про “Тимчасовий державний устрій”:

- 1. розпуск ЦР;**
- 2. встановлення Української Держави;**
- 3. тимчасове зосередження влади в руках гетьмана;**
- 4. приватна власність як основа суспільного ладу**

ніч з 29 на 30 квітня – усунення ЦР від влади прихильниками гетьмана.

Гетьманат Павла Скоропадського (29 квітня – 13 грудня 1918 р.)

■ Гетьманат – назва, яку застосовують по відношенню до Української Держави, яка існувала на значній частині українських земель у 1918 р.

■ Українську Державу було проголошено під час державного перевороту 29 квітня 1918 р.

■ Вся повнота влади в державі протягом її існування була зосереджена в руках гетьмана Павла Скоропадського.

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА

Сформовано дієву вертикаль влади. Формування уряду з досвідчених фахівців.

Активна законотворча діяльність в усіх сферах життя (підготовлено понад 400 законодавчих актів).

Створення нац. банківської системи (карбованець доби Скоропадського вважався доволі стабільною валютою).

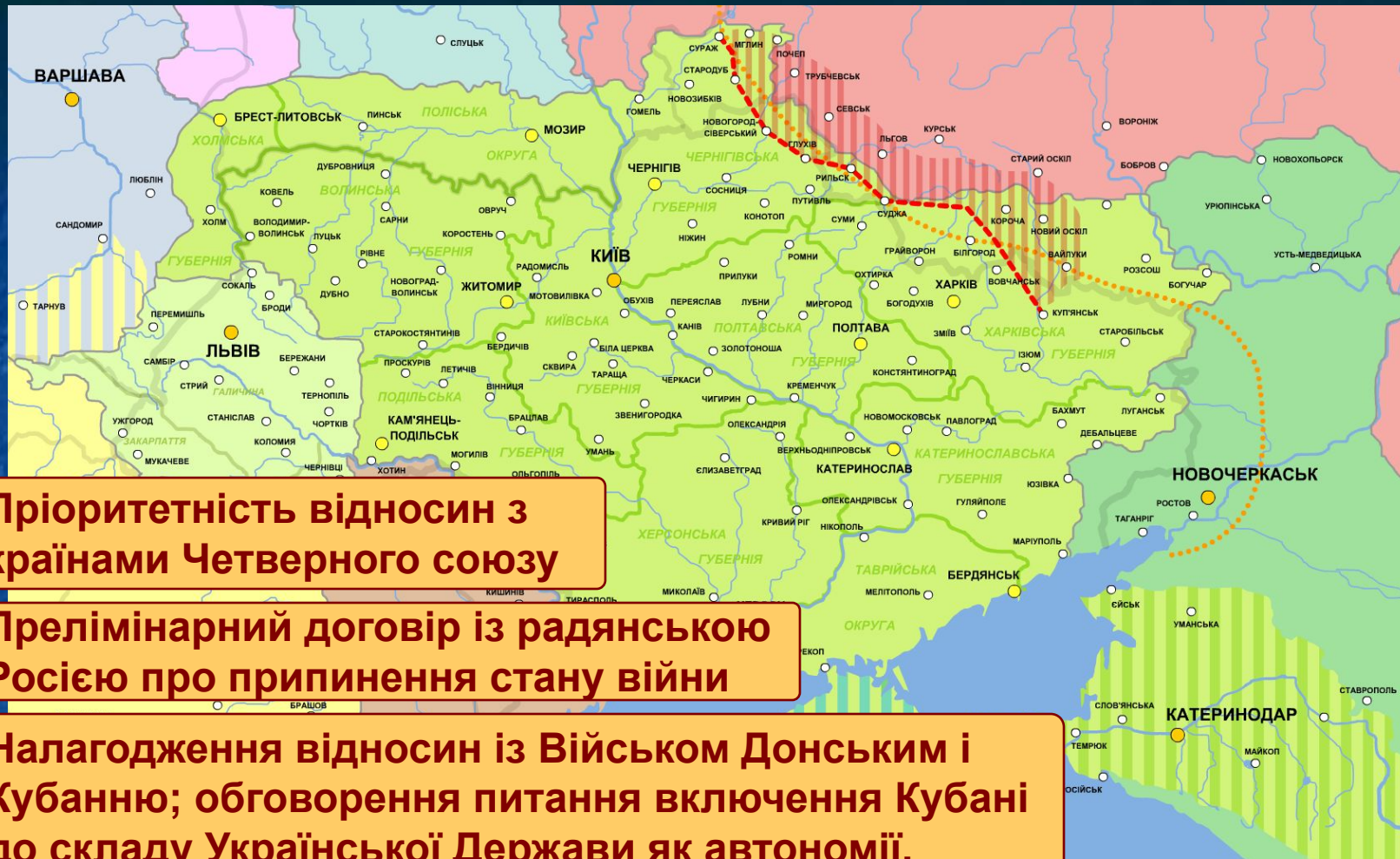
Опора на заможні верстви суспільства (поміщики, промисловці, заможні селяни) та австро-німецькі окупаційні війська.

Спроба проведення аграрної реформи. Забезпечення продовольчих поставок до країн Четверного союзу.

Стабілізація промисловості, але зокрема шляхом погіршення умов праці робітників, заборони страйків тощо.

Активна національно-культурна політика (створення АН, національної бібліотеки, галереї, 2-х університетів тощо)

Формування власного війська (8 козацьких кошів)

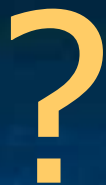
Пріоритетність відносин з країнами Четверного союзу

Прелімінарний договір із радянською Росією про припинення стану війни

Налагодження відносин із Військом Донським і Кубанню; обговорення питання включення Кубані до складу Української Держави як автономії.

Економічна блокада Криму; жовтень 1918р. – уряд Криму підписав угоду про входження Криму як автономії до Української Держави.

Жовтень-листопад 1918р. – пошук зближення з країнами Антанти

- *Чому низка українських діячів ставилися до Павла Скоропадського як до антиукраїнського, антидемократичного лідера?*
- *Виявіть “слабкі місця” Української Держави.*
- *Які наслідки все це могло мати?*

ЛИСТОПАД – ГРУДЕНЬ 1918 р.

13.11.18 - анулювання радянською Росією Брестського договору;
• початок наступу;
• створення уряду (ГПятаков)

Капітуляція та відступ австро-німецьких військ

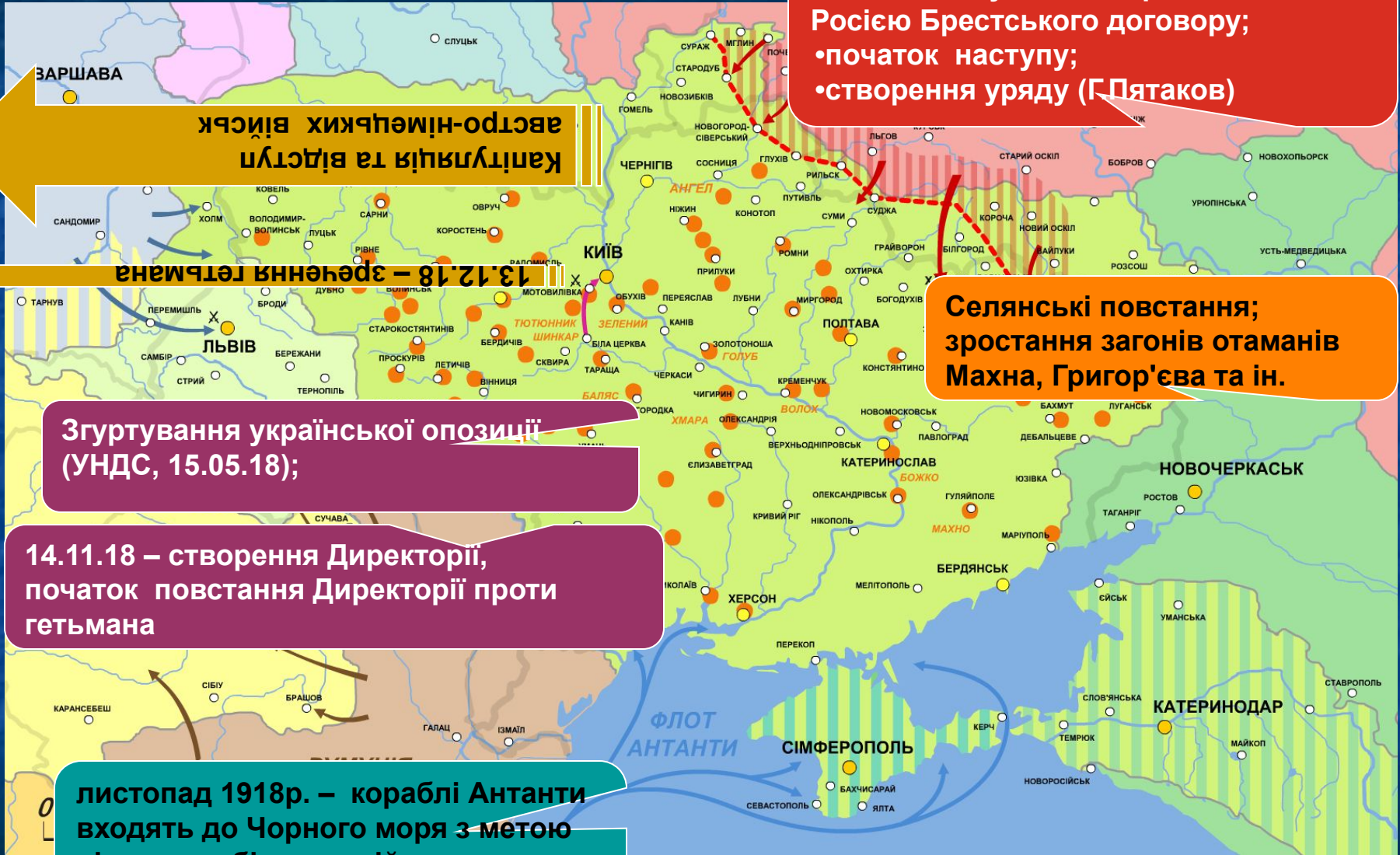
13.12.18 - зрештешення німцями Львова

Селянські повстання; зростання загонів отаманів Махна, Григор'єва та ін.

Згуртування української опозиції (УНДС, 15.05.18);

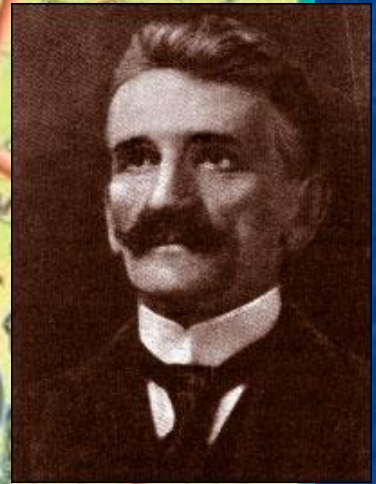
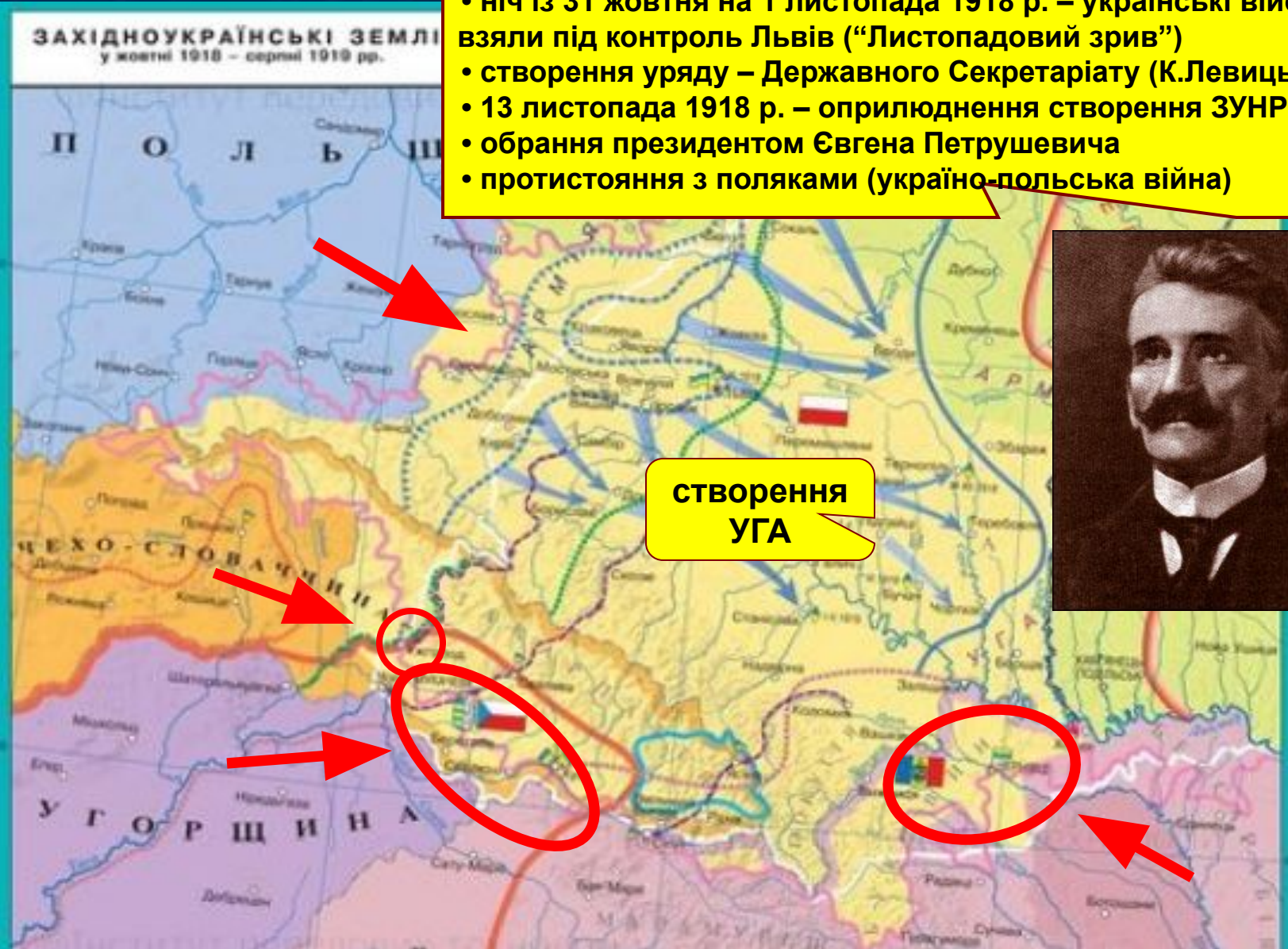
14.11.18 – створення Директорії, початок повстання Директорії проти гетьмана

листопад 1918р. – кораблі Антанти входять до Чорного моря з метою підтримки білогвардійського руху

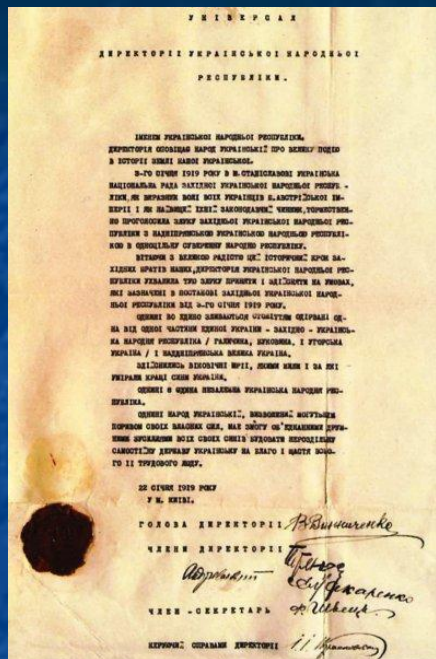

Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР)

- ніч із 31 жовтня на 1 листопада 1918 р. – українські військові взяли під контроль Львів (“Листопадовий зрив”)
- створення уряду – Державного Секретаріату (К.Левицький)
- 13 листопада 1918 р. – оприлюднення створення ЗУНР
- обрання президентом Євгена Петрушевича
- протистояння з поляками (україно-польська війна)

22 січня 1919 р. – проголошення Акту злуки УНР і ЗУНР

«Однині во єдино зливаються століттям одірвані одна від одної частини єдиної України — ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ РЕСПУБЛІКА / Галичина, Буковина, і Угорська Україна / і НАДДНІПРЯНСЬКА Велика Україна.

Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України.

Однині є ЄДИНА НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ РЕСПУБЛІКА»

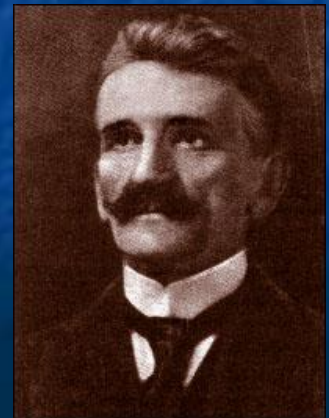
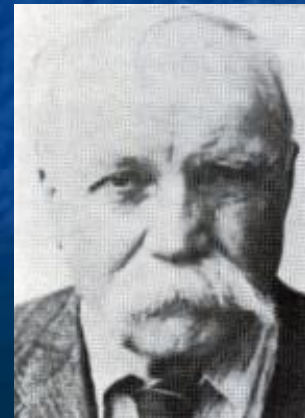
Доба Директорії. Громадянська війна. 1919 р.

Директорія УНР — найвищий орган державної влади відродженої Української Народної Республіки, який діяв з 14 листопада 1918 р. до 10 листопада 1920 р.

Первинний склад Директорії:

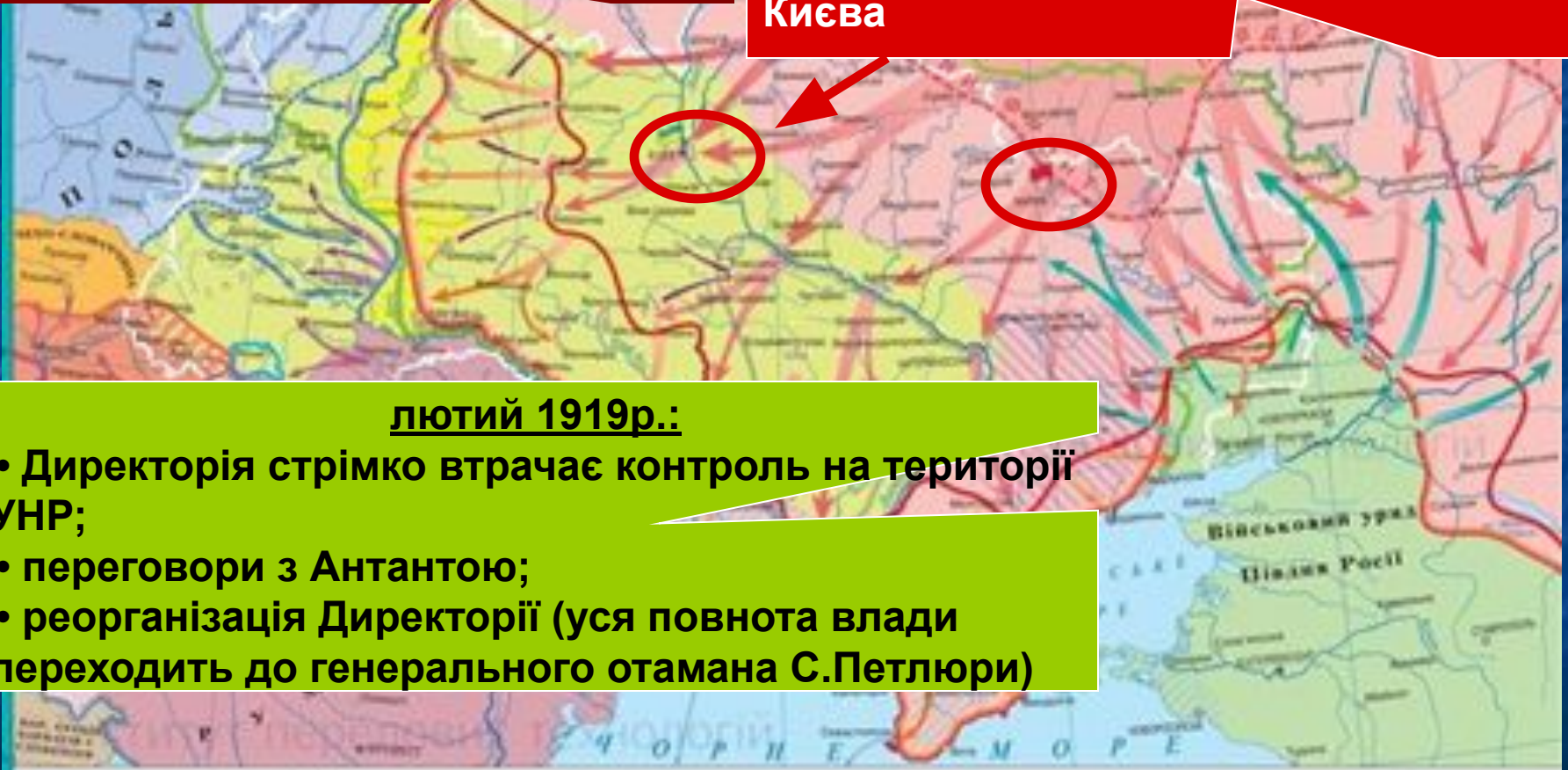
А.Макаренко; Ф.Швець; С. Петлюра; В.Винниченко; О. Андрієвський; Є.Петрушевич (після Злуки)

ГРУДЕНЬ 1918 – ЧЕРВЕНЬ 1919 р.

продовження україно-польської війни; відступ УГА

- грудень 1918р. – початок наступу;
- 06.01.19 – в Харкові проголошено створення УСРР;
- 5.02.19 – більшовики вступили до Києва

лютий 1919р.:

- Директорія стрімко втрачає контроль на території УНР;
- переговори з Антантою;
- реорганізація Директорії (уся повнота влади переходить до генерального отамана С.Петлюри)

ПОЛІТИКА БІЛЬШОВИКІВ В УКРАЇНІ

ВОЄННИЙ КОМУНІЗМ

Націоналізація великих і середніх підприємств;
встановлення державного контролю над виробництвом

Загальна трудова повинність; трудова мобілізація

Скасування товарно-грошових відносин; державна монополія
на торгівлю низкою продуктів; заборона приватної торгівлі

Вилучення продовольства за продрозкладкою (реквізиція врожаю
продзагонами викликає селянські повстання)

ЛІТО 1919 – ЗИМА 1920 р. – встановлення на значній території України влади "білих" (Денікінський окупаційний режим)

червень 1919р. – останній наступ УГА;
липень – перехід УГА за Збруч

Антон Денікін – лідер білогвардійського руху

ЗИМА 1919 – ВЕСНА 1920 р.

**жовтень 1919 – лютий 1920р. –
успішний контрнаступ більшовиків**

**осінь 1919р. – відступ військ УНР;
епідемія тифу;
листопад – відмова від регулярних
військових дій;
6.12.19 – 6.05.20 – Зимовий похід (1-й)**

**ВАРШАВСЬКА УГОДА
21.04.1920 р.
між Польщею і УНР**

**спільний виступ проти
більшовиків**

**визнання за Польщею
зайнятих територій
Галичини**

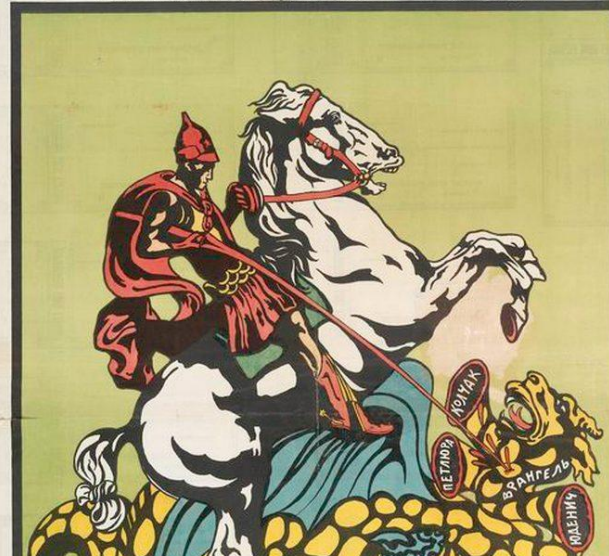
**Радянсько-польська
війна
1920-1921 рр.**

**Денонсація Акту
злуки
урядом ЗУНР**

Прем'єр всіх країн зобов'язаний!
НАЙМИТ ПЕТЛЮРА ПРОДАВ УКРАЇНУ ПОЛЬСЬКИМ ПАНАМ!

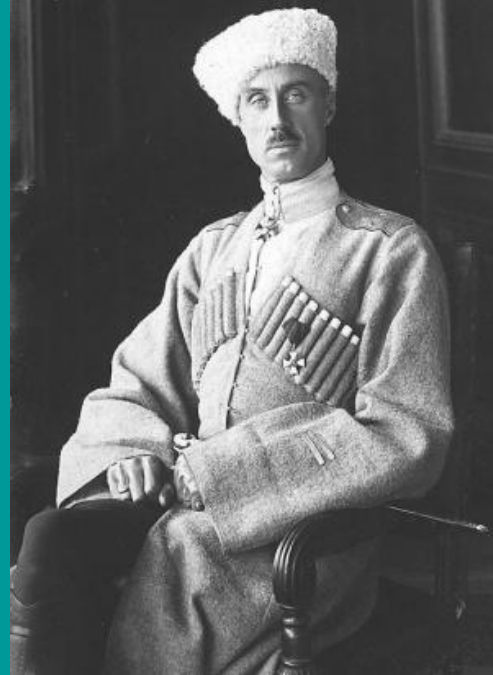

Прем'єр всіх країн, самозванці!
ТРИ РОКИ СОЦІАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

листопад 1920 р.:

- штурм Перекопу;
- витіснення білогвардійців з Криму;
- завершення масштабних бойових дій на території України.

Петро Врангель – лідер білогвардійського руху

Ризький мир (18 березня 1921 р.): встановлення західного кордону УСРР; завершення громадянської війни в Україні

